

Tiedote 12.12.2016

Paperittomille on turvattava välttämättömät mielenterveyspalvelut

Kaikille Suomessa paperittomana eläville henkilöille on järjestettävä välttämättömät mielenterveyspalvelut. Nykytilanne on ristiriidassa terveydenhuoltoalan henkilöstön eettisten periaatteiden, perustuslain sekä useiden ihmisoikeussopimusten kanssa.

Kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneiden turvapaikanhakijoiden määrä Suomessa on suuri. 1.1.–13.11.2016 aikana kielteisen turvapaikkapäätöksen on saanut 11 912 henkilöä. Osa heistä tulee todennäköisesti jäämään Suomeen niin kutsutusti paperittomina. Paperittomina he jäävät sekä taloudellisesti, sosiaalisesti että henkisesti yhteiskunnan ulkopuolelle. Tämä asettaa paperittomat hyvin eriarvoiseen asemaan suhteessa muuhun väestöön. Erityisesti lapset ja heidän kehityksensä ovat näissä olosuhteissa suuressa vaarassa.

Vaikka ihminen onnistuisi selviämään hengissä ilman tukea, näköalattomuus ja irrallisuus yhteiskunnasta ovat vakava uhka psyykkisellekin terveydelle. Lisäksi paperittomat ovat jo valmiiksi haavoittuvassa asemassa, koska useilla on aikaisempia traumaattisia kokemuksia, jotka kuormittavat mielenterveyttä. Viranomaisten lähestyminen tässä epävarmassa tilanteessa voi tuntua uhkaavalta ja välttämätön apu voi jäädä saamatta. Epätoivo voi myös ajaa ihmisen äärimmäisiin ratkaisuihin.

Oikeus terveyteen on ihmisoikeus. Tämän pois ottaminen ihmisryhmältä lisää eriarvoisuutta ja vaarantaa yhteiskunnan toimivuutta. Turvaamalla paperittomien psyykinen hyvinvointi lisätään myös ympäröivän yhteiskunnan hyvinvointia.

Paperittomana eläminen merkitsee syrjäytymistä. Tulevaisuuden näköalattomuus ja toivottomuus aiheuttavat väistämättä mielenterveyden heikentymistä. Olisikin tärkeää, että kaiken ikäiset paperittomat henkilöt otettaisiin mukaan yhteiskuntaan. Osallisuus ja toimijuus voisi olla esimerkiksi vapaaehtoistyötä, kouluttautumista tai muuta osallistavaa toimintaa. Lapsilla tulee olla automaattisesti mahdollisuus osallistua perusopetukseen ja päästä samojen terveyspalvelujen piiriin kuin Suomessa vakinaisesti asuvat lapset.

SUOMEN PSYKOLOGILIITTO

Lisätiedot: Puheenjohtaja Annarilla Ahtola, Suomen Psykologiliitto, puh. 040 6877 677